

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę, prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzynskiego we Wzrzesiu
Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzynski we Wzrzesiu
Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: na pocztę: miesięcznie — 96 zł, kwartalnie 2,88 zł. w ekspedycji: miesięc. 90 gr, kwart. 2,70 zł — Ogłoszenia: za miejsce 1-lm. 1 milim. w wys 5 grosze przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 9 dzień przed ukazaniem się numeru — Telef. № 389

№ 39

Wzrzesnia, czwartek, dnia 8 kwietnia 1926 r.

Rok VIII

O monarchizm.

Z głębokiej troski niewątpliwie o byt i przyszłość państwa naszego jako też z pragnienia naprawy stosunków w Polsce wogóle zrodziła się w niektórych kołach myśl, że nastąpić może u nas zmiana ku lepszemu wtenczas, jeżeli zaprowadzimy u siebie ustroj monarchistyczny, walcze królowską. Silne racje królewskie jedynie zdaniem tych ludzi zdolają ukroczyć w Polsce swawolę politycy, jakiej jesteśmy obecnie świadkami, a która niweczy jakiejś chęci i dążenia prawdziwych patriotów.

Niek tak dawno temu jeszcze podobne mniej więcej nadzieje łączono z dyktaturą, która na terytorium naszym w Wzrzesiu miała być wprowadzona. Władza w ten sposób miała być w rękach króla, który w ten sposób miałby być w stanie wykonać swoje zadanie. Jednakże w tym nastroju przekonano, że ponieważ u nas w tych warunkach dyktatura nie zdołałaby się ustalić bez małej choćby rewolucji, a na to tylko czekali Niemcy, żeby mieć powód do „zaopiekowania się” naszym G Śląskiem i Pomorzem, więc oczywiście żaden odłam społeczeństwa nie zechce na siebie brać odpowiedzialności za takie ewentualne następstwa. Dzisiaj też już pomysł o dyktaturze nie ma zwolenników, należą niejako do przeszłości.

Jak tymczasem ma się sprawa z monarchizmem? Czy istotnie obwołanie króla takiego czy innego — przypuszcmy nawet, że we wyborach mielibyśmy szczęśliwą rękę — zdołałoby zarządzić wszelkimi złymi?

Na korzyść ustroju monarchicznego zapewne przemawiać trzeba to jedno, że każda dynastia, z wyjątkiem, jakże najbardziej ułomnej, swoje dziedzictwo i przekazać je jak najlepszymi staniem swoim następcom, tem samem stara się też o polityczny i gospodarczy rozwój kraju. — Polskę między innymi doprowadziła do ruiny instytucja królów obieralnych, która była wręcz zaprzeczeniem monarchii dziedzicznej i najgorszym rodzajem rządów wogóle.

Dzisiaj w rachubę więc przy tego rodzaju rozważaniach wchodzić może jedynie monarchia konstytucyjna. O jakiegokolwiek innej wogóle nie może być mowy. Ale w takim razie monarchia u nas znalazłaby się ewentualnie wstępnym podobnym momentem, w jakim znalazł się Prezydent Rzeczypospolitej, t. zn., byłby skrópowany przez Konstytucję i przez te urządzenia, które z niej właśnie czerpią swą moc i prawo do istnienia.

Ponieważ jednak monarchia dzisiaj, zarówno jak republika, operarby się musiała na Konstytucji, więc niewątpliwie rzecz najwężniejszą, z którą należałoby się wprawić dopiero jest ta właśnie Konstytucja. Następnie zaś już z pewnością będzie rzecz drugorzędna, kto ma stać na czele państwa, król czy prezydent. Są zapewne momenty przemawiające za jednym lub za drugim, lecz fundamencie — jako kamieniem węgielnym jest tu w każdym razie Konstytucja państwa. Ona decyduje o jego zdrowiu i o jego nicości.

W obecnych warunkach oczywiście pewne czynniki u nas chętniej wyzyskają panujące nastroje dla swoich celów partyjnych i klasowych. Z uczuciowego aczkolwiek niewątpliwie też pojmowanego pragnienia w społeczeństwie za wprowadzeniem monarchii starają się wyciąć kawałek dla siebie te grupowania, które bezpośrednio pewnie już nie będą odgrywały poważniejszej roli politycznej w kraju, lecz narazie jeszcze trudno im się to pomyślić. Tym zdaje się, że monarchia, że dwór królewski w swym blasku i całą tą drabiną urzędów czy godności dworskich wpłynie ożywczo na nich przedwzrost. Ono będzie z resztą społeczeństwa, o to właśnie się im chodzi.

Są to odzyskujące tu i owdzie jeszcze wspomnienia o dawnej Polsce szlacheckiej, na jaką dzisiaj już stanowczo nie ma miejsca. Nasza Polska musi być narodową w oparciu o wszystkie warstwy społeczne, gdyż jako taka tylko będzie organizmem żywotnym i jako taka też jedynie może się ostać i spełnić tutaj swą misję kulturalną i cywilizacyjną.

Jeżeli dzisiaj w Polsce jest się dzieje, jeżeli zamiast się rozwijać pomyślnie cofamy się pod wieloma względami, to przedewszystkiem trzeba stwierdzić zasadniczą przyczyną zła i ją usunąć. A tego nie dokona szeroko dzisiaj reklamowana akcja monarchistyczna, bo to zło zasadnicze u nas nie leży w formie rządu, jakkolwiek jest nieodpowiednie Konstytucji. Czyli sięgając do porobienia nam, przedewszystkiem musi być naprawiona, bo tak jak obecnie, i najlepszy maszynista daleko nią nie ujedzie.

Dla tego zaś najważniejszego zadania, jakim jest potrzeba ulepszenia nastrojów Konstytucji, j. wszystkie inne zadania czy zachcianki muszą zejść na dalszy plan. Ono na razie bowiem tak jest, że nie ma żadnego jasnego poglądu na sprawy, balamucją społeczeństwo i odwołując je od tego, co jest istotnie nieodzowne dla jego dobra.

Na czasie!

Trzeba przyznać, że rząd nasz suszy sobie obecnie głowę nad oszczędnością, przytłacza oszczędności w każdej dziedzinie życia państwowego, aby tylko wybrnąć z trudnego położenia finansowo-gospodarczego.

Za przykładem rządu powinno iść całe społeczeństwo. Społeczeństwo powinno wprowadzić oszczędność w swym życiu, nie wydawać pieniędzy na zbylem, ani krajową, ani zagraniczną podróż, nie kupować, nie sprzedawać, nie wchodzić do kina, nie chodzić do teatru, nie dawać kosztu. Trzeba drogą wzajemnych ustępstw godzić sprzeczności klasowe (np. robotnika i przemysłowca), a egoizm podporządkować dobru Ojczyzny, bo jak mówił Skarga: „Ojczyzna jest komorą dóbr naszych”, a w innym miejscu: „Gdy okrutnie i wiatry go przewracają, dupi tłumoczek i skradnie swoje opatrunki i na nich leży, a do obrony okrutnie nie idzie i mniema, że się sam mijuje, a on się sam gubi”.

Odezwą do Obywatelstwa miasta Wzrzesnia
w sprawie członkostwa w Ochotniczej Straży Pożarnej.

Zgodnie z powyższym hasłem, pełni swą służbę tu, Towarzystwo Ochotniczej Straży Pożarnej przy coraz częściej powstających pożarach. Stwierdzamy jednak, że sprawami Straży ogół się bardzo mało interesuje, przedewszystkiem mało rozumienia posiadają właściciele domów i interesów, którzy są przedewszystkiem zainteresowani we właściwym prosperowaniu akcji przeciwpożarowej. Chcąc postawić tu, Straż Ochotniczą na należytem poziomie, odnosimy się z gorącem apelem do tu, Obywatelstwa o wstąpienie do Tow. Ochotniczej Straży Pożarnej. W najbliższych dniach obchodzić będzie kursur z listu mianem i posim osławdzenie, w jakim charakterze (czy członka czynnego, czy też nieczynnego) P. P. do straży wstąpić zamierzają.

Z uwagi na ogromną doniosłość sprawy, ułamy, iż wszyscy P. P. (wymienienie w spisie imiennym) do Straży przystąpią.

Członkowie czynni są wolni od wszelkich opłat, członkowie nieczynni płać 50 gr składki miesięcznej. Członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej są wolni od pełnienia obowiązków w obowiązkowej Straży Poż.

Wzrzesnia, dnia 23 marca 1926 r.

(—) Soltysiat, burmistrz.
(—) Czesław Ciesielski, prezes Ochotn. Straży Poż.

Przygotowania Stalhelm'u do walki z republiką
Berlin, 3. 4. Jak donosi „Rote Fahne” między 5 a 9 kwietnia Stalhelm urządził wielkie manewry w Niemczech środkowych. We fabryce samolotów Junkerswerke wynajęto do ćwiczeń 5 samolotów, zmobilizowano samochody pancerne i tanki. Urzędowo organ „Stalhelmu” wzywa członków Stalhelmu do stałego pogotowia i stwierdza, że organizacja jest przygotowana do walki z republiką. Jej decydująca walka rozpocznie się w najbliższych dniach, w jej późniejszym terminie tego nie posiadają.

„Vorwaerts” domaga się od ministra spraw wewnętrznych rozwiązania „Stalhelmu”.

Cofnięcie zakazu tranzytu bydła — nieuniknione
Praga, 3. 4. Cała prasa czeska krytykuje rozporządzenie ministra rolnictwa, zakazujące przywozu i tranzytu bydła z Polski. „Pravo Lidu” pisze, że spełnili się przewidywane skutki, jakie wywołał zakaz, mianowicie ceny mięsa w Pradze znacznie się podniosły. W Polsce i Austrii zaprowało rozgorzgnięcie. Obecnie rząd czesko-słowacki rozpoczął odwrót i cofnięcie zakazu jest nieuniknione.

„Narodni Listy” nazywają zakaz pierwszym większym fatalnym błędem rządu urzędniczego. Błąd ten zarówno w kraju jak w Polsce i Austrii sprawił złe wrażenie i musi być naprawiony.

Czas nagli! Termin ciągłowania Loterii fantowej Wzrzesia zbliża się z szybkim tempem! Pospiesz się zatem z zakupem losów!

- Kronika -

Wzrzesnia, dnia 7 kwietnia 1926 r.

Kalendarz rytmiko-katolicki:
dzisiaj: Hermana Józefa, jutro: Dionizego.

* W ostatniej chwili przypomniał się jeszcze raz wszystkim osobom, pańom i panom mającym zamiar wstąpić do chóru 16 maja, że zbiórka tegoż chóru odbędzie się dzisiaj, w środę, 7 bm., o godzinie 8 wiecz. punktualnie w salce parafialnej. Upraszam o liczne przybycie i zgłoszenia się. Komitet.

* Podaje się do publicznej wiadomości, że przedkładane tujezemu Magistratu wnioski o prolongowanie zaległych danin komunalnych oraz opłaty za światło, wodę i kanalewo nie będą uwzględniane z powodu zupełnego wyczerpania się gotówki w Kasie Miejskiej oraz obywatelskich zobowiązań miejskich za dostawę maszyn i wydatków inwestycyjnych. Zatem przedkładanie wniosków będzie bezcelowe.

Wzrzesnia, dnia 2 kwietnia 1926 r.

Magistrat. Soltysiat.

* Bractwo Szlacheckie podejmując się wyprawy w dniu 11-go bm. krotchówką „Chrześnian wojenny” chce z czystego dochodu pokryć część długów powstałych z powodu budowy wspaniałej strzelnicy. Obywatelstwo tujezemu winno przyjąć Strzelecem z pomocą, wywołując nam to przedstawienie wszystkie bractwa. Nikt nie będzie zadowolony z wydatków grozy bo sztuka ta jest tak wesoła i dowcipna, że każdy się uśmieje do syta. Ze Bractwo poważnie pojmuje wyprawowanie sztuk teatralnych, dowodem tego były ostatnie przedstawienia. Kto więc jeszcze nie nabył biletu niech zaraz kupi w księgarni p. A. Prądzynskiego.

Po przedstawieniu zabawa taneczna.

* Kurs tańca p. Emilia Skalbani. Lekcje tańca odbywają się regularnie w czwartki i niedziele i to: w czwartki od godz. 7-mej do 11-tej, w niedziele od 5-tej do 9-tej.

* Poznań. (Przeniesienie prez. Dobryckiego). „Monitor Polski” z dnia 29 marca ogłasza:

„P. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 19 marca br. zamianował dotychczasowego Prezesa Kolei Państwowych w Poznaniu inż. Bogusława Dobryckiego Prezesem Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach”.

Według uprzedzonych poglądów powodem tego przeniesienia były intrzygi pewnych partii politycznych, dla których niewygodny był w Poznaniu inż. Dobrycki, pierwszorzędny fachowiec, który dla kolejniaków naszego niemało położył zasługi.

* Nowy prezes poznańskiej dyrekcji kolei. Prez. poznańskiej dyrekcji kolei został mianowany dekretem z dn. 27 ub. m. dotychczasowy prezes dyrekcji katowickiej, inż. Stanisław Ruciński, który do dwóch tygodni obejmuje urzędowanie w Poznaniu. Inżynier St. Ruciński ukończył politechnikę w Charlottenburgu, potem pracował w prywatnych przedsiębiorstwach kolejowych niemieckich, ostatnio w Saarbrücken, skąd przenosił się do Polski, by objąć stanowisko wyższego radcy kolejowego w dyrekcji lwowskiej, a potem katowickiej i poznańskiej.

— Gnieźno. (I żydzi okradają się wzajemnie). W czasie obecnych świąt żydowskich, szeregowały 17 p. a. p. Jakób Gelles radow z Kut pow. Kołomyja, jadąc koszerne obiady u p. Zofji Rosenthal przy ul. Mieczysławskiej, w policki Gnieźno z dniem 1. bm. został zwołany ze służby wojskowej. Po zjedzeniu pałachalnego obiadu, im Gelles za spożyte obiady nie zapłacił, skradł swemu kolezce z 69 p. p. Wisniewskowi gumowy płaszcz, teczkę skózaną i parę krawatów a następnie ułotnił się jak kamfora. Pani Rosenthal zgłosiła incyn czyn zdemobilizowanego żydka u policji lamentując w niebogłosy, jak można w podobny sposób pogwałcić święto państwa. Policja zajęła się energicznie wytropieniem złodzieja-bezbożnika.

* Statystyka ludności miasta Gniezna. Według danych z dnia 1 kwietnia rb. zamieszkuje w Gnieźnie ogółem 21 163 mieszkańców, w tem 26 370 katolików, 637 ewangelików, 134 żydów i 22 prawosławnych, w tem 12 591, płci męskiej i 14 559 płci żeńskiej. W marcu przyprowadziło się do Gniezna 324 katolików i 5 ewangelików, w tem 138 mężczyzn i 191 kobiet, razem 329 osób. W marcu wyprowadziło się 319 katolików, 15 ewangelików i 1 żyd, w tem 160 mężczyzn i 175 kobiet, razem 335 osób, czyli ubyło 6 osób.

W marcu umarło 16 osób, 6 chłopców i 10 dziewcząt, razem 76 osób, 38 osób płci męskiej i 21 płci żeńskiej, razem 39 osób.

Z przeprowadzki ubył ogółem 6 osób, natomiast przyrost naturalny z urodzeń wynosi 39 osób.

